

يو لوئس سازش

عائشه صديقه (باچا خان ريسرچ سنٽر)

کيميائي ٽيکنالوجي نه دستبرداره شي. د پاکستان غېر مستحکم کېدو په حقله د پاکستان د يو بل سائنسدان ډاکټر ثمر مبارک هم دغه رنگ تاثرات لري.

د ډاکټر عبدالقدير خان دې پېش گويي. باندې ځينې خلق يقين نه لري خو ډېر خلق پرې يقين کوي. ملک کنې د امن و امان د خراب صورتحال وجه يواځې د حکومت غلطې پاليسي نه دي بلکې د بېروني

سازشونو هم پکښې ډېر لوئس لاس دے د دغې غېر ملکي سازشونو کنټرول کولو دپاره ملکي بېوروکريسي خپل کردار ادا نه کړو کوم چې د دوي نااهلي ثابتوي.

پاکستان سره يوه غټه مسئله دا هم ده چې د ملک حکمرانه طبقه په ذاتي مفاداتو حاصلولو

خو ورځې وړاندې ډاکټر عبدالقدير خان د پاکستان د تباهي حوالې سره د امريکې د سازشونو ذکر وکړو. دوي په يو ټي وي انټرويو کښې ووي چې د امريکې پالېسي جوړونکو پېش گوئي کړې ده

چې کال 2015 پورې به پاکستان غېر مستحکم کړي شي. د پلان مطابق به صوبه سرحد افغانستان سره يو کړي شي، سنډه او بلوچستان به ځان له شي، پنجاب به يواځې پاتې شي کوم چې د نوموړي سائنسدان د وېنا

مطابق د ملک په 60 فيصده حصه قابض دے او ورسره اېټمي وسله هم ده. د ډاکټرقدير مطابق د پنجاب هندوستان او افغانستان سره تعلقات ښه دي کله چې پنجاب يواځې پاتې شي نو هغه به په Non Proliferation treaty (NPT) دستخط کولو ته مجبوره کړي شي او دغه رنگ به هغه د خپل

الاقوامي برادري به د دوي نه ويره محسوسوي ځكه چې دومره وړې علاقې سره دومره ډېر نيوكلئير وارهبډ موجود دي. د ډاكتير قدير مطابق كله چې پاكستان مات شي او پنجاب يواځې پاتې شي او د هغه مطابق د پنجاب تعلق هندوستان او افغانستان سره ښه وي نو ددغه كيميائي وسلې د ساتنې جواز دوي سره نه پاتې كېږي.

داسې حالاتو كښې كله چې پنجاب يواځې پاتې شي نو هغه سره به خپل قدرتي وسائل لكه اوبه، گېس، تېل او دغه رنگ نور معدنيات هېڅ هم نه وي او يواځې دغه كيميائي ټيكنالوجي او فوځ به ورسره وي د كوم په زور به چې دوي په بيلو شوو صوبو دباؤ اچوي چې پنجاب له دغه خيزونه وركړي.

كه تاريخي حوالې سره د ډاكتير عبدالقدير خان دغه بيان ته وكتې شي نو پته به ولگي چې هغه تاريخ سره هم مماثلت نه لري ځكه چې هندوستان سره د خرابو تعلقاتو وجه يواځې اردو او پنجابي ويونكي دي د نورو صوبو او قومونو دې كښې څه ډېر رول نشته. سنديان (الطاف حسين) او

كښې دومره مصروفه ده چې د مسئلو حل كولو دپاره پالېسي جوړولو ته وخت نه شي وركولې چې په راتلونكي وخت كښې ملك د داسې مسئلو نه بچ كړي. خو دا كار د يو سائنسدان نه دې چې هغه دې سياستدانان د دې خبرې نه اگاه كړي چې كه تاسو د فوځ په شا و نه درېدئ نو په راتلونكي وخت كښې به تاسو ناكامه شئ.

د پاكستان حكومت او حكمرانه طبقه د بهرني امداد په رحم وكرم چلېږي، كله چې هغه وي نو دوي پالېسي جوړوي خو چې كله ئې امداد كم شي يا نه وي نو دغه طبقه د ملك د سياسي، اقتصادي او معاشرتي پالېسو جوړولو كښې ناكامه شي او د دغې ناكامې له وجې ملك كښې نور انتشار پېدا شي.

داسې ښكاري چې د پاكستان پالېسي جوړونكي د بهرنو سازشونو مقابله كولو كښې ناكامه شوي دي، كوم چې به په راتلونكي وخت كښې ملك كښې نور انتشار هم پېدا كړي. په دې وخت كښې دوي د بهرنو طاقتونو د مدد دپاره په ملك كښې نور تشدد خوښوونكي نه شي پېدا كولې.

د ډاكتير عبدالقدير خان د پېش گوڼي مطابق د پاكستان نوي سياسي set up يعنې د پاكستان د ماتېدو نه پس به اېټمي ټيكنالوجي پنجاب سره پاتې شي او پنجاب به په دې خبره مجبور كړي شي چې هغه په NPT دستخط وكړي. په موجوده وخت كښې پاكستان سره تقريباً 60 نه تر 70 پورې نيوكلئير وارهبډ پاتې شي نو بېن

آيا دا سوچ يواځې د يو کس يعنې د ډاکټر عبدالقدير خان د ۱۹۴۷ په حالاتو نظر و اچولې شي نو د ۱۹۴۷ په حالاتو کې چې دغه حالاتو کې غټ رول د دې دواړو و.

کۀ د پاکستان تاريخ ته وکتې شي نو دا به معلومه شي چې د دې دواړو گروپونو د پاکستان پالېسي جوړولو کې ډېر زيات لاس و او د ۱۹۴۷ د هندوستان ماتېدو نه پس هم دغه دواړه گروپونه د ټولو نه زيات متاثر شول او دغه د ډاکټر عبدالقدير خان هغه خبره غلطه ثابتوي چې د پنجاب هندوستان او افغانستان سره بڼۀ تعلقات وي. په ۱۹۹۰ کې چې افغانستان کې د دوستانه حکومت جوړولو دپاره کومه پاليسي پاکستان جوړه کړې وه هغې کې د پاکستان د GHQ ډېر غټ رول و او دغه وخت کې په GHQ کې گڼ شمېر پنجابيان وو.

د دې حقيقت باوجود چې د سندھ صوبې ډېر جاگيرداران همپشه په حکومت کې پاتې شوي دي خو بيا هم د دې صوبې عوامو سره امتيازي سلوک کېږي. کۀ ډاکټرقدير خان او استېلشمنټ غور وکړي نو د ملک نيوکلير ټيکنالوجي بچ کېدې شي خو د هغې دپاره ضروري ده چې کوم ليډران په کرسۍ ناست دي هغوي خپل اختيارات په صحيح توگه استعمال کړي.

د دې حقيقت باوجود چې د سندھ صوبې ډېر جاگيرداران همپشه په حکومت کې پاتې شوي دي خو بيا هم د دې صوبې عوامو سره امتيازي سلوک کېږي. کۀ ډاکټرقدير خان او استېلشمنټ غور وکړي نو د ملک نيوکلير ټيکنالوجي بچ کېدې شي خو د هغې دپاره ضروري ده چې کوم ليډران په کرسۍ ناست دي هغوي خپل اختيارات په صحيح توگه استعمال کړي.

د دې حقيقت باوجود چې د سندھ صوبې ډېر جاگيرداران همپشه په حکومت کې پاتې شوي دي خو بيا هم د دې صوبې عوامو سره امتيازي سلوک کېږي. کۀ ډاکټرقدير خان او استېلشمنټ غور وکړي نو د ملک نيوکلير ټيکنالوجي بچ کېدې شي خو د هغې دپاره ضروري ده چې کوم ليډران په کرسۍ ناست دي هغوي خپل اختيارات په صحيح توگه استعمال کړي.

د دې حقيقت باوجود چې د سندھ صوبې ډېر جاگيرداران همپشه په حکومت کې پاتې شوي دي خو بيا هم د دې صوبې عوامو سره امتيازي سلوک کېږي. کۀ ډاکټرقدير خان او استېلشمنټ غور وکړي نو د ملک نيوکلير ټيکنالوجي بچ کېدې شي خو د هغې دپاره ضروري ده چې کوم ليډران په کرسۍ ناست دي هغوي خپل اختيارات په صحيح توگه استعمال کړي.

د دې حقيقت باوجود چې د سندھ صوبې ډېر جاگيرداران همپشه په حکومت کې پاتې شوي دي خو بيا هم د دې صوبې عوامو سره امتيازي سلوک کېږي. کۀ ډاکټرقدير خان او استېلشمنټ غور وکړي نو د ملک نيوکلير ټيکنالوجي بچ کېدې شي خو د هغې دپاره ضروري ده چې کوم ليډران په کرسۍ ناست دي هغوي خپل اختيارات په صحيح توگه استعمال کړي.

زيات شي.

دا هم يو حقيقت د ۱۹۴۷ د بلوچستان کې انتشار پېدا کولو کې بهرني لاسونه ملوث دي. د هغې غټه وجه د شروع نه د مرکزي حکومت د ورو صوبو او قبائلي علاکو د خلقو نظر انداز کول دي او اوس هم دغه خلق په صوبو کې د ترقياتي کارونو نه کولو ذمه وار گڼلې شي. هم دغه رنگ حالات په سندھ او سرحد کې دي.

د دې حقيقت باوجود چې د سندھ صوبې ډېر جاگيرداران همپشه په حکومت کې پاتې شوي دي خو بيا هم د دې صوبې عوامو سره امتيازي سلوک کېږي. کۀ ډاکټرقدير خان او استېلشمنټ غور وکړي نو د ملک نيوکلير ټيکنالوجي بچ کېدې شي خو د هغې دپاره ضروري ده چې کوم ليډران په کرسۍ ناست دي هغوي خپل اختيارات په صحيح توگه استعمال کړي.

خپل اختيارات په صحيح توگه استعمال کړي.